

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) ви представям книгата на **Цвета Трифонова „Писатели и досиета“**.

Първото ѝ издание от 2004 г. отдавна е изчерпано, както и второто от 2007 г., което държи в ръцете си.

Интересът към книгата е обясним, защото това е първото изследване на съдбата на част от българските интелектуалци и по-точно на писателите, след идването на комунистическия режим на власт през септември 1944 г.

Онези, които следят появата на подобни изследвания знаят, че последната книга на Цвета Трифонова, появила се на пазара през 2012 г. е [„Георги Марков. Да пишеш, за да можеш да умреш“](#),

посветена на творчеството на убития през 1978 г. в Лондон от ДС български писател, която неотдавна представих в електронната библиотека на сайта.

В „Писатели и досиета“ авторът прави панорамна снимка на репресията, която режимът на БРП (к) стоварва върху голяма част от българските творци като част от модела на диктатурата. Доказателствата за това в началния период на комунистическия режим са съхранени в отделните досиета на жертвите – таланти и майстори на словото, оставили незаличими следи в българската литература.

Писателските досиета в архивите на Държавна сигурност

Цветана Трифонова, която е доскоро работи като специалист в Института за литература при БАН, проучва архивите на бившата Държавна сигурност в продължение на пет години. Държа да подчертая, че това става в началния период на отваряне на архива на МВР в края на 90-те години на XX век, когато професионалните историци с малки изключения, както и литературните историци, не се бяха докосвали още до тези архиви.

Освен с документите на ДС Трифонова проучва и редица други архиви – Държавният исторически архив, частни сбирки, среща се с роднини и съвременници на жертвите.

Списъкът на интелектуалците, чиито съдби тя разкрива чрез архивите на Държавна сигурност е респектираш: **Димитър Талев, Владимир Василев, Трифон Кунев, Змей Горянин, Цвети Иванов, Фани Попова-Мутафова, Чавдар Мутафов, Славчо Красински.**

„За първи път в това издание излизат наяве неизвестни факти и събития от биографиите на творците и от културния живот на страната за един обширен период от време – между 1923 ш 1961 г. Събраният документален масив ревизира изкуствено наложените доктринерски граници на българската литература в продължение на половин век и дава богата фактологическа основа за по-нататъшни изследвания в областта на литературната история, социологията, патологията, културната антропология и народопсихологията”, пише в уводните си думи авторът.

Терорът и "народният съд"

Терорът на комунистическата власт не подминава и интелигенцията. Разправата започва още с “народния съд”. В него е предвиден специален съдебен състав (Шести),

Терорът на ДС срещу писателите след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Неделя, 08 Декември 2013 10:55

пред които са изправени общо 105 интелектуалци, учени, писатели, художници и журналисти. Сред тях са фигури като писателите Димитър Талев, Фани Попова-Мутафова, Змей Горянин, Цвети Иванов, Славчо Красински, Йордан Стубел, литературният критик Владимир Василев, Стефан Танев – издател и редактор на в. „Утро“, публицистът Светослав Нелчинов, художниците-карикатуристи Александър Божинов и Александър Добринов и др.

Творци са осъдени по абсурдните обвинения, че с творчеството и дейността си са подпомагали германската политика и допринесли за въвличане на България във войната. През октомври 1944 г. са одобрени два списъка с книги, определени за изземване от всички библиотеки и за унищожаване. Съюзът на българските писатели изключва от редиците си 29 души за „фашистки прояви“.

И 8-те документални очерци на писателите с досиета, които Цвета Трифонова предлага в книгата си, съдържат подробно описание на трънливия път, по който набеязаните от комунистическия режим жертви минават.

Димитър Талев в комунистическите лагери

Една от тях е писателят Димитър Талев (1898-1966), една от водещите фигури в българската литература след Втората световна война, автор на книги с историческа тематика. Роден в гр. Прилеп, завършва славянска филология в Софийския университет, член на Прилепското македонско братство и редактор на в. „Македония“, орган на македонската емиграция до 1934 г. Известен с романите „Железният светилник“ (1953), „Илинден“ (1953), „Преспанските камбани“ (1964), „Самуил“ (1958-1960) и др.

Терорът на ДС срещу писателите след 9 септември 1944 г.

Написано от Христо Христов
Неделя, 08 Декември 2013 10:55

